

Levél a Bethlen Gábor Alapítvány alapítóiboz és kurátoraihoz

Kedves Barátaim!

A Bethlen Gábor Alapítvány – fennállása óta az idén először – nem tartotta meg hagyományos, díjátadó ünnepségét. Az Illyés Gyula születésnapjához kötődő ünnepi rendezvényünk iránt mindig nagy az érdeklődés világszerte, főként azért mert ilyenkor nevezzük meg és tüntetjük ki a magyarságszolgálat és a közép-európai együttműködés újabb példaadó személyiségeit, intézményeit. Kitüntetéseink – a *Bethlen Gábor-díj*, a *Márton Áron Emlékérem* és a *Teleki Pál Érdemérem* – a világ magyarsága körében igen fontos politikai-közéleti jelentőségűek, mivel a díjazottak és közösségeik hazai elismerését, ösztönzését is szolgálják. Az elmúlt évtizedek során a világ harmincöt országából kikerült mintegy kétszáz kitüntetettünk zömét ugyanis a külföldi magyarok alkotják. Alkalom a díjátadó ünnepség arra is, hogy népszerűsítsük Alapítványunkat, számot adjunk éves munkánkról, vázoljuk terveinket, s éltsük, növeljük a magyar szolidaritás hajtásait.

2007-ben egy merénylettel fölrő kultúrbotrány áldozatává vált a Bethlen Gábor Alapítvány, amelynek erkölcsi terhét mindannyian viseljük. A fő felelős mégis az Alapítvány működését szolgáló testület és annak elnöke, mivel nem tudta elérni, hogy a BGA anyagi kondíciója az elmúlt nyolc év során lényegesen javuljon, sőt azt sem, hogy a Nemzeti Civil Alapprogramban ez év során megítélt, elköltött, elszámolt támogatásokat (1 M Ft-t) megkapjuk. Ezért az elnöki tisztséget én 2008. január 1-től nem vállalom, korábbi fölmentési kérésemet véglegesnek tekintem.

A magam mentségére számos tény, elért eredményt, szervezési és szellemi hozadékot említhetnék. Ezeknek zömét a Bethlen Alapítvány honlapján és az Alapítvány negyedszázadáról összeállított szép dokumentumkötetben (Bp., 2005, Püski), illetve éves beszámolóinkban írásban is megtalálhatjátok. Gondjainkat rendszeresen megvitattuk, ismeritek. Lemondásomat azonban röviden indokolnom kell:

1999-ben, az akkor nyugdíjba vonuló Márton János azzal kérte fölmentését az elnöki poszt alól, hogy a korábbi intézményi háttérrel már nem tudja biztosítani, s a másfél évtizedes alapítványi szolgálatban is megfáradt. Akkor engem – az MVSZ főtitkáraként szerzett külföldi kapcsolataimra, tapasztalataimra, addigi kuratóriumi munkámra és biztos munkahelyi háttérre hivatkozva –, az Alapítókkal egyetértésben, kért föl utódlásra Márton János és titkárunk Nagy Gáspár. A Kuratórium, amelynek magam is tagja voltam, egyhangúlag megszavazta, hogy az elnöki tisztséget én lássam el, így elvállaltam.

Az elmúlt nyolc év során – az egyre romló társadalmi és anyagi helyzet közepe, segítő társaimmal (*Kalmár Judit, Magyar Rozália, dr. Király Gábor*) és a kurátorokkal együtt – igyekeztem becsülettel helytállni és teljesíteni a posztal járó kötelességemet, feladataimat. Közülük kiemelem azt a többéves erőfeszítést és harcot, amelyet a pályázati forrásokért, a Pesti Barnabás úti ingatlanért folytatunk, s azt is, amit Teleki Pál szobrának felállításáért (lásd *Fehér Könyv a Teleki szoborról* című könyvet, Bp., 2004, Occidental Press) vívtunk. Ennek egzisztenciális következménye volt, amely – csakúgy, mint korábban a Nemzeti Tankönyvkiadó privatizációja elleni aktív tiltakozásom – nem pusztán engem sújtott, hanem az Alapítványt is. Pálfi József a privatizátor vezérigazgató a kormányváltás után letiltotta a külhoni magyar diákoknak írott, díjnyertes *Magyar nemzetismeret* tankönyvünk kiadását, főosztályvezetői posztomról leváltott, majd 2003-ban nyugdíjaztatta. A Balassi Bálint Intézetből pedig – ahol nyugdíjasként dolgoztam – Újváry Gábor főigazgatóval együtt, 2004. május 1-jén, az ország EU csatlakozásának napján kellett távoynom. Összefüggésben Teleki Pál tudós-államférfi szobrának 2004. április 3-ai felállításával.

Mindkét helyemen olyan feladatköröket láttam el, amelyek kapcsolódtak a Bethlen Alapítvány tevékenységéhez, így programjaink működtetésének terheit megoszthattam, hiszen alapítványi munkám kölcsönös előnnyel járt. Példaként említem a Nemzeti Tankönyvkiadó külföldi értékesítését, stratégiai fejlesztését szolgáló, az igazgatóság által megtárgyalt és elfogadott (a környező országok tankönyvkiadásáról és tankönyvpiacáról szóló) tanulmányt, amelyet 2002-ben, a szomszédos országokban élő magyar szakemberek közreműködésével készítettem. Említhetem az alkotótársaimmal írt magyar nemzetismereti tankönyvet, s az abból készült honlapot, amelyből világszerte tanulnak, s éveken át a Balassi Intézetet is népszerűsítette.

Immár három éve nyugdíjasként – Nagy Gáspár titkárunk kiválását is pótolandó, a korábbiaknál jóval több munkát, energiát áldozva rá –, fő tevékenységként látom el a kuratórium elnöki feladatkörét. Tapasztalom, hogy erőfeszítéseink nem hozzák meg az elvárható eredményeket, sőt egyre több diszkrimináció és hátrány érte az utóbbi években Alapítványunkat. Tudom, hogy ez nem egyedi jelenség, hiszen – az ország lakosságának a 2004. december 5-ei népszavazáson mért tudatcsonkulása óta – a határainkon túl élő nemzetársak hazai érdekvédelme, a magyar–magyar kapcsolatok terén folyamatos a rombolás, a leépítés. Ennek megnyilvánulása a rendszerváltást követően létesített állami szervezet- és intézményrendszer (Határon Túli Magyarok Hivatala, Magyar Állandó Értekezlet, Illyés Közalapítvány, az Apáczai, az Új Kézfogás, és Segítő Jobb Közalapítványok és egyes minisztériumok határon túli magyarokkal foglalkozó főosztályai stb.) szisztematikus fölszámolása. 2004 óta folyamatos a közösségi érdekű alkotómunkát és a nemzeti szolidaritást erősítő hazai és külhoni civil szervezetek és alapítványok létfeltételeinek, támogatásának sorvasztása is. Mindez fölmérhetetlen veszteségeket okoz a magyar nemzetpolitikában, amely diaszpóránk létbiztonságát, a Bethlen Gábor Alapítvány céljait is sérti.

Rendkívül bántón mutatkozik ez a Nemzeti Civil Alapprogram (NCA és a MÁK) magatartásában, amelynek pályázati támogatásával számos gyakorlati eredményt értünk el, s amely egyre mostohábban kezeli pályázatainkat, elszámolásunkat. Ez ügyben tavaly év végén levéllel az NCA-t felügyelő Kiss Péter miniszterhez fordultam, de annak hatásaként az idén még rosszabb helyzetbe kerültünk. Immár a megítélt támogatásokat sem utalták át számlánkra. Emiatt nem tudtuk megtartani az idei díjátadó ünnepségünket. Ezért 2007. november 15-én, a Nemzeti Civil Alapprogram Tanácsához fordultam panaszlevéllel. A kéttucat címzett közül mindeddig csupán egy baráti visszajelzést kaptam. Ugyanilyen gyér a visszajelzés azoktól a közéleti-politikai személyektől, akiknek átadtuk vagy megküldtük a Bethlen Gábor Alapítvány negyedszázadáról szóló könyvünket. Az alapítvány támogatottsága – részben a támogatói kör elöregedése, elszegényedése miatt – sorvad, miközben a rászorulók tábora egyre nő. Az adózók 1%-os éves felajánlása alig éri el a 200 e Ft-t. Az elmúlt három év során fél évig tartó ügyészségi vizsgálat, három KVI szemle, illetve vizsgálat volt, Pesti Barnabás utcai irodánkat pedig két betörés is érte, büntetlenül. A hazai média zöme megint úgy áll hozzá, mint hajdan, amikor a TÚR kategóriában korlátozták a Bethlen Alapítvány publicitását.

Nem tudok szabadulni attól a gyanútól, hogy áldozatos nemzetszolgálatunk iránti részvétlen közömbösség inkább az elnök személyének, mint az Alapítványnak szól. Régóta ismertek, bátran idézhetem:

*Én a magyarságom soha nem szégyelltem,
de soha nem is kérkedtem vele,
Nem pávatoll! Egy mártír pillanatban
csak a bőrémmel együtt jönne le.*

Ezt a mentalitást a mai korszak döntéshozói, köztisztviselői nem preferálják. Ezért is kérem, hogy mentsetek föl az elnöki poszttal járó képviselő és felelősség alól. Kérem fogadjátok el lemondásomat, s 2008 januárjától találjunk nálam alkalmasabb és tekintélyesebb személyt az elnöki tisztségre, akivel előbbre vihetjük ügyünket. Dr. Petrik Béla a titkári poszton nagyszerűen kezdte el munkáját, két honlapunk látogatottsága egyre növekszik, Lezsák Sándor jóvoltából irodahelységet is kaptunk a Szövetség Házában. Tehát van remény a kibontakozásra, ha méltó elnökre találunk! Én úgy vélem, hogy egyszerű kurátorként, két honlapunk gondozójaként jóval hasznosabb tagja tudok lenni a jövőben a Bethlen Gábor Alapítványnak, mint önemésztő elnöként. Kérem bejelentésem szíves tudomásul vételét és az Alapítók sürgős intézkedését.

Budapest, 2007. december 1.

Tisztelettel: BAKOS ISTVÁN